

A. VIVALDI
ČTVERO ROČNÍCH DOB
J. STRAUSS
POSLEDNÍ PLES

BALLET

ČTVERO ROČNÍCH DOB

Taneční kompozice na hudbu Antonia Vivaldiho

Choreografie a režie	Daniel Wiesner j. h.
Dirigent	Petr Škarohlíd
Housle sólo	Marcela Krystýnková Alena Pražáková
Houslová sóla	Miloslava Holušová Iva Mojžíšková Magda Sadílková
Scéna	Daniel Wiesner j. h.
Kostýmy	Josef Jelínek j. h.
Asistent choreografie	Libuše Kuklová
Korepetitor	Vladimír Čech
Inspicient.	Stanislav Muntág

Hraje orchestr operety Státního divadla v Ostravě.

Koncertní mistr Marcela Krystýnková,
zástupce koncertního mistra Alena Pražáková.

Premiéra dne 15. dubna 1995 v Divadle Jiřího Myrona

Tančí. Olga Borisová
Iva Havránková
Alena Koldová
Gabriela Kozlová
Monika Bernovská
Dagmar Mohylová
Lenka Široká
Veronika Vali
Jana Bětuňáková
Magda Kalhousová, Nataša Novotná
Jan Kolda
Rodion Zelenkov
Jaroslav Cemerek
Roman Konta, Martin Merta,
Svatopluk Vavruša

DANIEL WESNER (narzen 1947 v Praze) pochází z uměleckého rodinného prostředí (otče akademický malíř, matka houslistka). Je absolventem oboru choreografie na AMU, v letech 1967–1990 byl členem sólistou a choreografem Národního divadla. Některé období také působil jako choreograf ve Státním divadle v Brně a jako pedagog na AMU.

Má za sebou studijní pobyty v M. Bějarta v Belgii, v Alžírsku, Maroku a Francii, je držitelem několika 1. cen za choreografii (z toho jiné na televizním festivalu v kanadském Banffu).

V současnosti působí jako choreograf, operní i činoherní režisér a baletní libretista.

Z jeho četných choreografických projektů jmenujme alespoň inscenace Dialog tvarů (Národní divadlo, Ostrava), Macbeth, Jeonier (Národní divadlo), Pták ohnivák (Brno), Dialog se svědomím minulosti (Ostrava), Synkras (Brno).

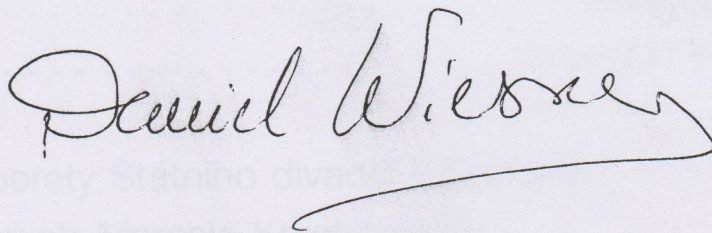
Čtvero ročních dob je nejznámějším dílem Antonia Vivaldiho, a zejména v poslední době je k dostání řada CD nahrávek této skladby zahraniční i tuzemské provenience na různé interpretační úrovni. Bohužel mezi nimi postrádám tu, kterou znám již téměř dvacet let z gramodesky vydavatelství OPUS, a to v kongeniální interpretaci Slovenského komorního orchestru řízeného Bohdanem Warchalem.

Právě tato nahrávka mne inspirovala k vytvoření taneční kompozice; avšak v mé choreografii nechť divák nehledá stylizaci pracovních úkonů odpovídajících tomu či onomu ročnímu období. Jde mi o pohybovou inspiraci pramenící výhradně z atmosféry hudby.

Rámcově dělím celé dílo obdobně jako skladatel na čtvero barevných dob – na čtvero barevných světů. Výtvarná stylizace jak scény, tak kostýmů do období secese však naznačuje, že k jistému posunu došlo i ve směru výtvarného výrazu inscenace.

Dalším, téměř šokujícím prvkem jsou zvukové předěly jednotlivých částí. Jsou to vokální i orchestrální mystické pasáže, pro ostravskou inscenaci zkomponované na syntetizátor skladatelem Jiřím Hálou. Je to prvek záměrně rušivě vstupující do překrásného, melodicky idylického světa Antonia Vivaldiho; je to prvek připomínající současnou všední realitu. O to více je tak zvýrazněna pomíjející krásných okamžiků, důležitost existence poezie a harmonie v životě senzitivního jedince.

Vivaldiho dílo pro mne znamená volnou inspiraci choreografickou, stylovou i obsahovou. Vivaldiho hudba mne takto oslovila a není nutno příliš hledat hlubokomyslná zdůvodnění, proč tak činím. Nechte se tedy hudbou unést se mnou do světa fantazie...

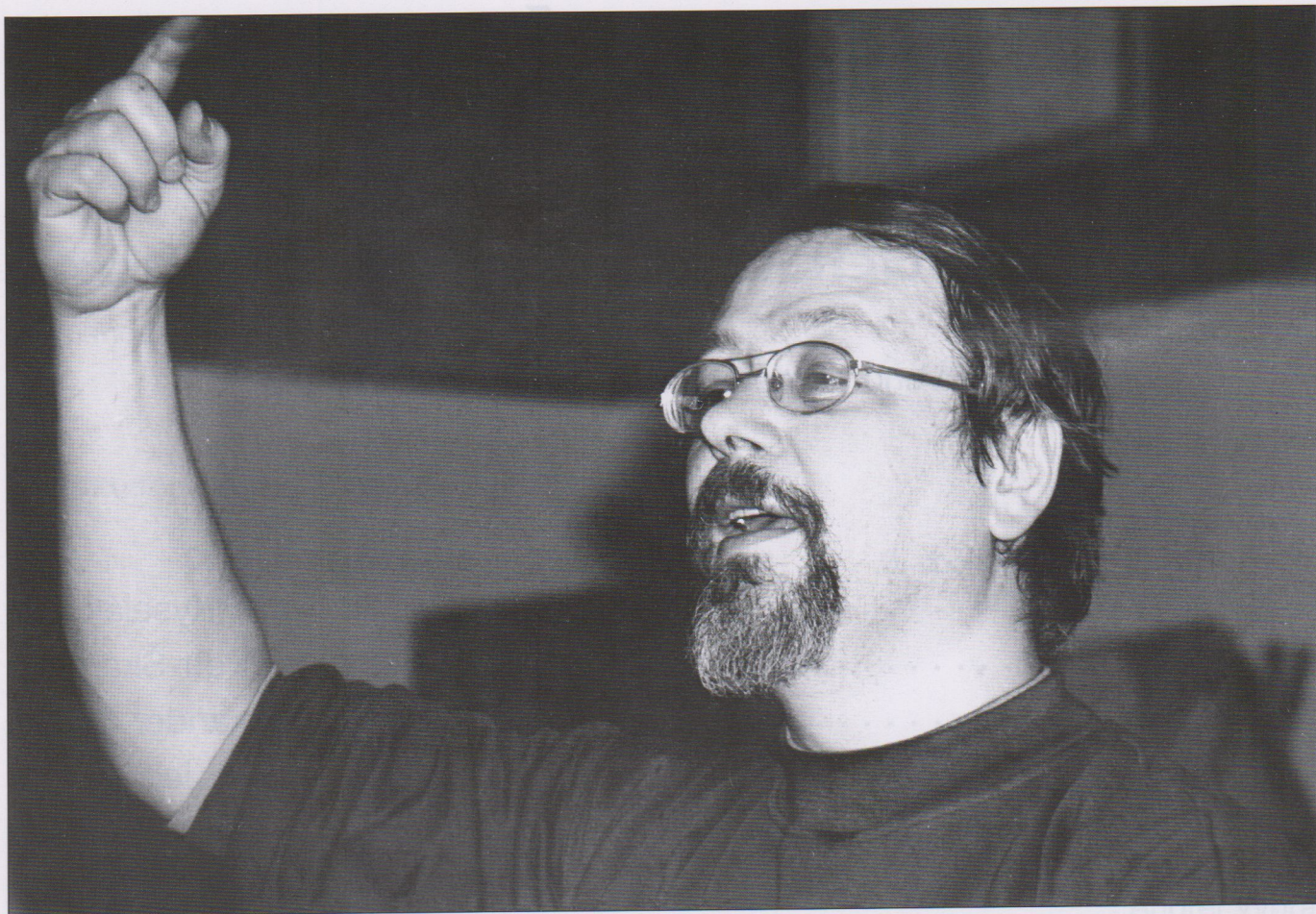

Hraje orchestr operety Státního divadla

Koncertní mistr Marcell K.

zástupce koncertního mistra Alexander

Premiéra dne 15. dubna 1993, Divadlo Jiřího Krumpholtze

DANIEL WIESNER (narozen r. 1947 v Praze) pochází z uměleckého rodinného prostředí (otec akademický malíř, matka houslistka). Je absolventem oboru choreografie na AMU, v letech 1967–1990 byl členem, sólistou a choreografem Národního divadla. Mezitím působil též jako choreograf ve Státním divadle v Brně a jako pedagog na AMU.

Má za sebou studijní pobyty u M. Bújarta v Belgii, v Alžírsku, Maroku a Francii, je držitelem několika 1. cen za choreografii (mimo jiné na televizním festivalu v kanadském Banffu).

V současnosti působí jako choreograf, operní i činoherní režisér a baletní libretista.

Z jeho četných choreografických projektů jmenujme alespoň inscenace Dialog tvarů (Národní divadlo, Ostrava), Mackbeth, Jennifer (Národní divadlo), Pták ohnivák (Brno), Dialog se svědomím minulosti (Ostrava), Synkreze (Bern).

POSLEDNÍ PLES

Balet na hudbu Johanna Strausse

Inspirováno námětem A. Doratiho a D. Lichina

Choreografie a režie	Jiří Kyselák j. h.
Dirigent	Petr Škarohlíd
Scéna	Alexander Babraj
Kostýmy	Josef Jelínek j. h.
Asistent choreografie	Libuše Kuklová
Korepetitor	Vladimír Čech
Inspiciant.	Stanislav Muntág

Hraje orchestr operety Státního divadla v Ostravě

Koncertní mistr Marcela Krystýnková

Premiéra dne 15. dubna 1995 v Divadle Jiřího Myrona

Sóla tančí:

Valčík – akcelerace:

Dagmar Mohylová – Alena Koldová –
Gabriela Kozlová

Galop 1.: Dagmar Mohylová – Alena Koldová

Romance: Jan Kolda – Olga Borisová
Rodion Zelenkov – Iva Havránková

Perpetum: Gabriela Kozlová – Miroslav
Košela
Monika Bernovská – Roman
Konta

Osoby a obsazení

Guvernantka Dana Muntágová

Dana Ličková

Generál Ivan Hurych

Chovanky – 1. ročník Dagmar Mohylová

Alena Koldová

Alena Burdová

Zuzana Antončíková

Magda Kalhousová

2. ročník Gabriela Kozlová

Jana Muroňová

Taťána Malíková

Lenka Široká

Jana Bětuňáková

3. ročník Olga Borisová

Iva Havránková

Monika Bernovská

Veronika Vali

Nataša Novotná

Kadeti Jan Kolda

Rodion Zelenkov

Miroslav Košela

Roman Konta

Andrej Vyoral

Josef Chovanec

Svatopluk Vavruša

Martin Merta

Jaroslav Cemerek

Ladislav Baránek

Jiří Dvořák

Slavomír Chmiel

Daniel Bič

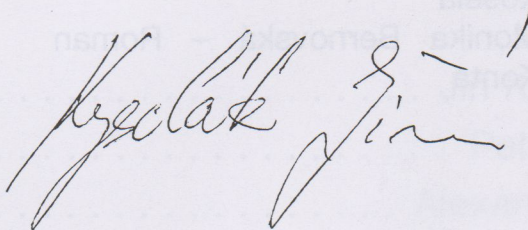
Zdeněk Horváth

Pavel Stražil

Když jste si, milí diváci, přečetli titul Poslední ples a zjistili, že hudbu k němu napsal Johann Strauss, mnohý z Vás se patrně zamyslel, o jaké dílo tohoto krále valčíků vlastně běží. I ten, kdo je po léta pravidelným návštěvníkem divadla, by ve svých vzpomínkách hledal marně. Je to titul zcela nový, přestože melodie, které dnes uslyšíte, Vám budou důvěrně známé.

Strausovy valčíky, polky a galopy zpopulárněly natolik, že záhy začala na jejich základě vznikat nová jevištní díla s různě zpracovanými librety. Jedno z nich s názvem Ples kadetů vytvořené autory Antolem Doratim a choreografem Davidem Lichinem zaujalo i mne a stalo se inspirací ke zrodu úsměvného baletního představení plného překrásných Straussových melodií. Od nápadu k realizaci původní myšlenky však bylo zapotřebí dlouhé tvůrčí cesty všech inscenátorů a vysokého pracovního úsilí samotného baletního souboru.

Doufám, že Poslední ples bude žánrovým obohacením repertoáru ostravského baletu a že Vám, vážení diváci, dá alespoň na chvíli zapomenout na starosti všedních dnů.

OBSAH BALETU

Dívky vybraného penzionátu si pozvou na svůj závěrečný ples kadety vojenské akademie. Kadeti přicházejí se svým velitelem – rozšafným generálem, který se začne dvořit ředitelce tohoto dívčího ústavu. Ani kadeti a dívky penzionátu si nejsou lhostejní a vzniká nejedna milostná romance.

Rozveselená mládež zpozoruje vznikající vztah svých nadřízených (generála a guvernanky) a schůzku jim přeruší tancem, který vrcholí veselou zábavou.

O to s větším smutkem je přijat konec plesového veselí provázený odchodem kadetů. Dívkám i ředitelce penzionátu zůstává pouze vzpomínka na první romantické vzplanutí.

JIŘÍ KYSELÁK (narozen r. 1952 v Brně) je absolventem tanečního oddělení brněnské konzervatoře (1972) a své studium si doplnil stáží u A. J. Vaganové v tehdejší Leningradě. V r. 1975 byl angažován jako sólista baletu brněnského divadla, kde za patnáct let sólistické kariéry vytvořil přes padesát stěžejních sólových rolí.

Po studiu pedagogiky a choreografie na AMU v Praze začal působit ve zmíněném divadle i jako choreograf a mimo to je v současnosti šéfem baletu Hudebního divadla v brněnském Národním divadle. K nejvýznamnějším choreografiím J. Kyseláka náleží např. inscenace baletů Čarodějná láska (1981), Coppélia (1986), Louskáček (1989); z baletů vytvořených mimo Brno jmenujme alespoň Othella (Olomouc 1992) a Maškarádu (Plzeň 1994).

J. Kyselák je nositelem předních cen z celostátních i mezinárodních soutěží v oboru interpretačním i choreografickým, z nichž připomínáme Grand prix z Tokia (1978) a Mimořádnou cenu získanou v Ósace r. 1980.

Antonio Vivaldi (asi 1678 Benátky – 1741 Vídeň) je jedním z nejvýznamnějších představitelů barokní hudby. Svého prvního učitele houslí našel ve svém otci, který však rozhodl, patrně z důvodů existenčních, že se jeho syn stane duchovním. V roce 1703 byl skutečně vysvěcen na kněze. Záhy ovšem proslul jako houslista, takže ve stejném roce byl jmenován i učitelem na jedné ze čtyř benátských konzervatoří. Jeho skutečný vztah jak k církvi, tak k hudbě dokumentuje i tato historka: Jednou, když Vivaldi sloužil mši, ho napadlo fugové téma. Okamžitě opustil oltář, u něhož celebroidal, a odešel do sakristie, kde si téma zapsal. Potom se vrátil zpět a sloužil dále mši až do konce. Naštěstí svatá inkvizice jednala s Vivaldim jen jako s „bláznivým muzikantem“ a omezila svůj ortel pouze na zákaz sloužit mše.

K Vivaldiho povinnostem na konzervatoři, která tehdy byla dobročinným ústavem pro dívky věnující se zde hudbě, bylo psaní stále nových koncertů pro tyto schovanky a Vivaldi tak získával cenné zkušenosti v kompoziční práci s různými nástroji. Není bez zajímavosti, že většinu ze svých 454 koncertů napsal právě pro žákyně zmíněné školy. Více než polovina koncertů je věnována houslím s doprovodem smyčců a tzv. bassa continua, k nimž náleží i jeho čtyři houslové koncerty s názvem Čtvero ročních dob. Vznikly přibližně v roce 1725 a jsou věnovány českému hraběti Morzinovi.

Antonio Vivaldi byl na benátské konzervatoři čelnou skladatelskou a interpretační osobností. Jeho hudební odkaz i způsob komponování jsou podnes živé a staly se inspirací pro mnoho skladatelů všech dalších období.

Johann Strauss (1825–1899) začal svou kariéru jako houslista. Již v roce 1844 si ale podal k vídeňskému magistrátu žádost o udělení kapelnické koncese pro hraní k tanci i na koncertech a rychle založil vlastní kapelu, která konkurovala otcově. Když se po jeho předčasné smrti rozhodl rozvíjet otcovo úctyhodné dědictví, měl na své straně sympatie celé Vídně. Po strastech a nepokojích bouřlivého revolučního dění roku 1848 zavál Vídní svěží vánek nové doby. Město si vydechlo a začalo opět tancovat. Tak jako nový císař, teprve osmnáctiletý František Josef, demoloval starou Vídeň, aby vytvořil budoucí metropoli, tak mladý Strauss rozbil starou taneční formu a stal se, díky geniálnímu hudebnímu nadání zděděnému po otci, ve svých čtyřiašedesáti letech samovládcem taneční hudby. Hrál a skládal a všechny starosti a nouze byly rázem zapomenuty. Stačil valčík od Strausse a Vídeň byla opět stržena do víru tance a radovánek. Komponoval bez přestávky, vždy a všude – psal do sešitů, na manžety, při partii biliáru, během zkoušek, v chůzi, vsedě ve fiakru, vleže, ve dne i v noci. Poletoval z bálu na bál a cestou si zapisoval nová témata. Lékaři, právníci, architekti, inženýři – ti všichni žádali o původní Straussovy skladby na své karnevalové slavnosti. Velkou popularitu získával i jako dirigent různých orchestrů, s nimiž uváděl své oblíbené valčíky, a to např. na pařížských světových výstavách nebo dokonce až v Americe.

Když se 4. června 1899 Vídeňáci loučili se zesnulým Straussem, jel před smutečním průvodem na vraníku herold s černým žezlem v ruce na znamení, že ke hrobu je nesen král...

Vedoucí umělecko-technického provozu Stanislav Muntág. Vedoucí dekoračních dílen Marcela Kožušníková, jevištní mistři Miloslav Novák a Petr Novák, mistr osvětlení Stanislav Dvořák, mistr elektroakustiky Bořivoj Wojnar. Vedoucí krejčovny Alena Kantorová, vedoucí vlásenkárny Renáta Helmešová, vedoucí garderoby Zlata Nezhybová, rekvizity Jana Kozelská.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě
Ředitel Ilja Racek, šéf baletu Libuše Králová
Redakce programu PhDr. Ludmila Malotová
Obálka a grafická úprava Alexander Babraj
Fotografie Josef Hradil

Vytiskly OSTRAVSKÉ TISKÁRNY, a. s., 709 70 Ostrava 1, Novinářská 7, R 32515.
Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje Dilia Praha